

**Виконавчий орган Київської міської ради(Київська міська
державна адміністрація)
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка**

**Інструкція
з охорони праці № 70
для кабінету біології**

Київ – 2024

**Виконавчий орган Київської міської ради(Київська міська
державна адміністрація)
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка**

Затверджено
Наказ виконуючого обов'язки ректора
Київського столичного
університету імені Бориса Грінченка
« 02 » 02 2024р. № 112

**Інструкція з охорони праці № 70
для кабінету біології**

I. Загальні положення.

1.1. Інструкція розроблена на основі «Примірної інструкції з безпеки під час роботи в кабінеті (лабораторії) біології, на навчально – дослідницькій ділянці, під час екскурсій з біології та природознавства в загальноосвітньому навчальному закладі» Положення про розробку інструкції з охорони праці, Положення про розпорядок проведення навчання і перевірки знань з питань техніки безпеки.

1.2. Інструкція з безпеки для кабінету біології Фахового коледжу «Універсум»(далі - Інструкція) поширюється на всіх учасників освітнього процесу під час проведення практичних занять з біології (демонстраційних дослідів, лабораторних і практичних робіт).

1.3. Приміщення кабінету та лаборантської повинні відповідати вимогам Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року за № 252/26697 (далі - НАПБ А.01.001-2014).

1.4. В кабінеті біології слід проводити заняття тільки з цього предмета. Використовувати приміщення для іншої мети (проведення занять з інших предметів, гуртків іншого напрямку тощо) не дозволяється.

1.5. Кімнатні рослини в кабінеті дозволяється розміщувати на спеціальних підставках. Утримання рослин на вікнах кабінету не дозволяється. У кабінеті біології не повинно бути рослин, що містять отруйні речовини (олеандр, молочай). У кабінеті біології забороняється використання інсектицидів для боротьби з комахами-шкідниками кімнатних рослин. Допускається обробка рослин мильним розчином, тютюновим настоєм, 5% розчином сечовини.

1.6. Категорично забороняється зберігати в кабінеті (лабораторії) біології, куточку живої природи інсектициди і гербіциди, інші отруйні, токсичні сполуки.

1.7. Скляний посуд, колочі і ріжучі інструменти повинні зберігатися в замкнених шафах із глухими дверними стулками без скла.

1.8. При використанні технічних засобів навчання приймаються запобіжні заходи, встановлені в загальному порядку для всіх навчальних предметів. Навчальні фільми демонструються в кабінеті біології тільки на відеокасетах (відеомагнітофони) чи вузькоплівочних кінопроекторах, причому плівки обов'язково повинні бути неспаленими. Вихід з кабінету повинний вести безпосередньо на східці, у рекреацію чи коридор. Друга стулка дверей повинна легко відкриватися. Біля дверей кабінету не повинно бути предметів, що затрудняють вільний вихід із приміщення. При демонстрації фільмів забороняється поєднувати групи, ставити стільці і стояти в проходах, замикати двері кабінету біології.

Перебування студентів у приміщенні кабінету дозволяється тільки в присутності викладача.

1.9. Завідувач кабінетом біології, викладач біології повинні вміти надати першу допомогу потерпілому, повідомляти керівництво коледжа про кожний нещасний випадок.

1.10. До практичних занять з біології допускаються студенти з якими проведений інструктаж з безпеки життєдіяльності. Проведення інструктажу реєструється в журналі реєстрації інструктажів з безпеки життєдіяльності. Після інструктажу в журналі мають бути підписи особи, яка проводила інструктаж, та студентів

1.11. Усі хімічні реактиви та засоби захисту рослин необхідно зберігати в лаборантській у замкненій глухій (із суцільними дверцятами без скла) шафі.

1.12. Рідкі хімічні реактиви і розчини необхідно зберігати в товстостінних склянках із притертими пробками, а тверді - у товстостінних банках із притертими пробками, причому кожна склянка чи банка з чітко написаною етикеткою повинна міститися у визначеному, строго встановленому місці. Речовини, що не мають етикеток, підлягають обов'язковому знищенню.

II. Вимоги безпеки перед початком роботи.

2.1. По стенду в біологічному кабінеті перед лабораторною чи практичною роботою, проведенням демонстраційних експериментів, спостережень чи досліджень студенти ознайомлюються з порядком роботи, вимогами безпеки, яких необхідно дотримуватися при виконанні запропонованих завдань.

2.2. Перед початком лабораторної чи практичної роботи на лабораторному демонстраційному викладацькому столі повинні знаходитися тільки необхідні для біологічних досліджень і роботи інструменти, прилади, посібники, об'єкти для вивчення і спостережень.

2.3. Перед проведенням лабораторної чи практичної роботи, демонстраційного дослідження, зв'язаних з використанням приладів, необхідно перевірити їхній стан, справність, підключення до мережі (стан проводу, розеток, ламп розжарювання і т.п.).

2.4. Перед вивченням на лабораторній роботі мікроскопічних особливостей біологічних об'єктів повторити зі студентами правила роботи з мікроскопом, лупою й іншими збільшувальними приладами.

2.5. Перед початком роботи на навчально-дослідній ділянці необхідно (у залежності від виду робіт) приготувати рукавиці, халати і фартухи, перевірити цілісність сільськогосподарських знарядь (лопат, розрихлювачів), носилок, відер, лійок. Робоча частина лопат повинна бути невеликою, ручки варто робити легкими. Довжина ручок лопат повинна бути різною.

2.6. Під час роботи на навчально-дослідній ділянці познайомити студентів з порядком роботи, вимогами безпеки, яких необхідно дотримуватися.

III. Вимоги безпеки під час виконання роботи.

3.1. При використанні скляного посуду (чашки Петрі, пробірки, колби, предметні та покривні скельця та ін.) необхідно звернути увагу студентів на вимоги безпеки: поводитися з ними обережно, не натискати сильно пальцями на тендітні стінки пробірок, хімічних склянок, акуратно і легко брати предметні скельця за краї, щоб уникнути поранення пальців якщо скляний посуд розбився, не збирайте уламки руками, а змітайте щіткою в призначений для цього совок.

3.2. При роботі з мікропрепаратами треба бути обережним, покривне і предметне скло можна легко роздавити об'єктивом великого збільшення. Обережно береться покривне скло великими і вказівними пальцями правої руки за краї, розташовується паралельно предметному склу, що тримається в лівій руці, у безпосередній близькості до нього, а потім під кутом 45° випускається скельце з пальців, щоб воно вільно лягло на препарат..

3.3. Викладачу необхідно стежити за виконанням студентами правил використання інструментів, що ріжуть і колють (скальпеля, леза, препарувальної голки, ножиці): передавати їх тупим кінцем вперед, тримати тільки за ручки (кільця), не направляти ключі та інші частини,

що ріжуть, на себе чи на товаришів.

3.4. Викладачу необхідно стежити за виконанням студентами правил роботи з хімічними реактивами: порошкоподібні хімічні реактиви необхідно акуратно набирати тільки спеціальним шпателем (хімічні реактиви, добрива тощо). Пам'ятати, що майже всі ці речовини отруйні.

3.5. Не допускати потрапляння хімічних реактивів на шкіру і одяг. У випадку потрапляння терміново промити уражене місце проточною водою.

3.6. Під час лабораторних чи практичних робіт, пов'язаних з використанням вологих препаратів, поміщених у розчин спирту чи формаліну, не рекомендується нахилити і перевертати банки і посуд, у яких знаходяться біологічні об'єкти, бо герметичність вологих препаратів може бути порушена.

3.7. Перед проведенням лабораторних робіт з матеріалом, фіксованим у формаліні, він ретельно промивається викладачем під сильним струменем води протягом кількох годин, а студенти вивчають запропоновані об'єкти тільки за допомогою препарувальної голки і пінцета.

3.8. Суворо дотримуватись правил роботи зі спиртівкою: не витягувати пальник з гнотом після запалювання спиртівки, гасити полум'я, прикриваючи його спеціальним ковпачком. Забороняється запалювати одну спиртівку від іншої.

3.9. На навчально - дослідній ділянці викладач і студенти працюють у спеціальному робочому одязі: халатах, фартухах і рукавичках, а також у відповідному взутті (залежності від виду виконуваних робіт). У кожному конкретному випадку викладач, що керує роботою студентів на ділянці, зобов'язаний інструктувати їх, як користуватися сільськогосподарським знаряддям, щоб не нанести ушкоджень ні собі, ні навколишнім.

3.10. При перенесенні загострених знарядь (лопати, граблів, вила) з місця на місце чи з місця зберігання на учбово-дослідну ділянку викладач і студенти повинні дотримуватись особливої обережності і правил поведінки: тримати їх вертикально, робочою частиною вниз, від себе, щоб уникнути травм самим і не нанести їх оточуючим.

3.11. Для поливу рослин на навчально-дослідній ділянці студентам дозволяється використовувати спеціальні лійки місткістю до 4 літрів.

3.12. При роботі на навчально-дослідній ділянці студентам забороняється використовувати отрутохімікати, інсектициди і гербіциди, використовувати в їжу немиті і незрілі коренеплоди, фрукти і овочі.

IV. Вимоги безпеки після закінчення роботи.

4.1. Усі рідини, що залишаються після проведення лабораторних занять і демонстраційних експериментів з використанням хімічних речовин, зливаються не у водопровідну раковину, а у скляні чашки чи склянки, виставлені для цієї мети.

4.2. Після закінчення роботи спиртівки в неробочому стані необхідно зберігати в металевих шухлядах, а мікроскопи - в спеціальних футлярах.

4.3. По закінченні роботи на учбово-дослідній ділянці студенти під керівництвом викладача переносять загострені знаряддя праці (лопати, граблі, розрихлювачі тощо) до місця збереження, дотримуючись описаних вище вимог з техніки безпеки і попередньо очистивши їх від землі.

4.4. Після закінчення лабораторної чи практичної роботи, експерименту, роботи на учбово-дослідній ділянці, обов'язково ретельно вимити руки з милом.

V. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях.

5.1. У випадках, коли розбився прилад, склянка з агресивною рідиною тощо негайно повідомити викладача і діяти за його вказівкою.

5.2. У випадку травмування негайно повідомити викладача і за його вказівкою промити ушкоджене місце:

- при потраплянні луку - змити його залишки з поверхні шкіри водою та слабким розчином борної кислоти;
- у разі потрапляння на шкіру кислоти - змити її залишки з поверхні шкіри водою та слабким

- розчином харчової соди;
- при потраплянні в око будь-якої речовини треба негайно промити його великою кількістю води.
- У всіх випадках за необхідності звернутися до медичного працівника.
- 5.3. У разі виникнення пожежі дії працівників мають бути спрямовані на створення безпеки людей, в першу чергу студентів, їх евакуацію та рятування.

Для цього необхідно:

- повідомити пожежну охорону (тел. 101);
- вжити заходів щодо евакуації учасників навчального процесу з приміщення;
- приступити до ліквідації осередку пожежі наявними засобами пожежегасіння.

Директор коледжу

Зоя ГЕЙХМАН

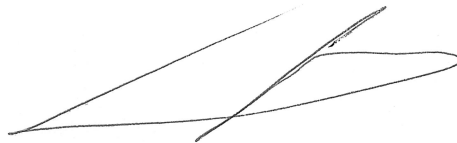
УЗГОДЖЕНО:

Інженер з охорони праці

Сергій КОВАЛЬ

Інженер з пожежної безпеки

Андрій ЗАДЬОРА

Помічник ректора з правових та кадрових питань

Юлія ДАЦЕНКО